«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

Энсиэли

2011 сыл
Кулун тутар
23 күнэ
Сэрэдэ № 35
(10479)

1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ • Нам улууһун хаһыата • 1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастыҥ хаһыата»

БЭҔЭҺЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын мунньаҕыттан бэлиэтээһиннэр

Кулун тутар 25 күнүгэр улуустар баһылыктара, ис дьыала отделларын начальниктара СР Президенин таһымыгар мунньахтыыллар. Манна улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы Н.В. Слепцов кыттыыны ылыахтаах. Бу күн Ис дьыала министерствотыгар эмиэ мунньах буолуохтаах. ИДьУО начальнига Р.А. Седалищев нэһилиэктэри кэрийэн үлэни-хамнаһы билсэр. Билиҥҥи туругунан 3 нэһилиэги кэрийбит.

* * *

ОДьКХ үлэһиттэрэ профессиональнай бырааһынньыктарын бэлиэтээбиттэр. Уматык тиэйиллэр. «Акватабс» аҕалыллыбыт.

* * *

Кулун тутар 22 күнүгэр улуус баһылыга А.И. Ильин Москваҕа үөрэнэ барар. Бу кэмҥэ улус баһылыгын эбээһинэһин толороччунан баһылык бастакы солбуйааччыта Н.В. Слепцов буолуоҕа.

* * *

Кулун тутар 29 күнүгэр Еврейскэй автономнай уобалас губернатора Нам улууһугар кэлэн 1 Хомустааххa, Аппааныга сылдьыахтаах. Муус устар 16 күнүгэр тыа хаһаайыстыбатын боппуруоһугар республикатааҕы форум буолуоҕа. Манна СР Президенэ Е.А. Борисов кыттыыны ылыаҕа. Кулун тутар 23 күнүгэр Нам улууһугар 21 киһилээх Өлүөхүмэ улууһун делегацията үлэни-хамнаһы билсэ, уопут атастаһа кэлиэҕэ. Делегацияны Өлүөхүмэ улууһун баһылыга салайан илдьэ кэлиэҕэ.

* * *

Улуус кылаабынай бырааһа Л.А. Слепцов иһитиннэрбитинэн ыраах нэһилиэктэри кэрийэн үүт туттарар дьону көрөллөр. Көрдөрүүгэ дьон кэлиитэ аҕыйах, ол курдук Арбыҥҥа 21 үүт туттараааччы баарыттан 7, Фрунзеҕа 23-тэн 8, Партизаҥҥа 64-тэн 21, 1 Хомустааххa 19-тан 10, Таастааххa 34-тэн 22 үүт туттараааччы кэлбит. Салгыы Түбэ, II Хомустаах үүт туттараааччыларын көрүөхтэрэ. Чугастааҕы нэһилиэктэргэ сылдьыбаттар, киниэлэр Намҥа кэлэн бэйэлэрэ көрдөрүөхтэрэ. Кулун тутар 21 күнүттэн Горнай улууһун балыһатын флюоробиригээдэтэ нэһилиэктэргэ сылдьан нэһилиэнньэни флюорографияҕа түһэриэхтэрэ. Сыаната 1 киһиэхэ 200 солк., кыамматтарга босхо. Нэһилиэктэр баһылыктара нэһилиэнньэ кэлиитин хааччыйаллырыгар сорудахтанна.

Бэлиэтэннэ В. РЫКУНОВА

Хаар айан-2011

ҮРДҮК ТАҺЫМҤА ЫЫТЫАХХА

Кулун тутар 26 күнүгэр Нам селотун 1 N-дээх боротуокатыгар үгэскэ кубулуйбут республикатааҕы «Хаар айан» автошоу буолар. Бу күрэхтэһии тэрээһинин туһунан улуус мунньаҕын депутата, Ил Түмэн депутатын Н.И. Румянцев көмөлөһөччүтэ, комиссия чилиэнэ И.Е. Евстафьев ааҕаччыларга иһитиннэрэр.

— Иван Егорович, иллэрээ сыл буолбут күрэхтэһии олус интэриэһинэйдик, дьон болҕомтотун тардар гына ыытыллыбыта. Онтон быйыл дьыала хайдаҕый?

— Быйылгы күрэхтэһиини сыл аайы буоларын курдук генеральнай спонсор быһыытынан Ил Түмэн депутата, «Колми-95» САО генеральнай директора Николай Румянцев тэрийэн ыытар. Түгэнинэн туһанан, «Колми» фирма генеральнай директорыгар Николай Иннокентьевичка бу күрэх наадалааҕын өйдөөн өйүүрүгэр, күрэхтэһиини сыл аайы төрөөбүт улууһугар ыытарыгар суоппардар махталларын тиэрдэллэр. Өскөтүн иллэрээ сыл буолбут күрэхтэһиигэ Нам улууһун олохтоохторо олус көхтөөхтүк кыттыбыт эбит буоллахтарына, быйыл актыыбынастара мөлтөөтө.

Ол курдук урут 20-чэ сайаапка киирэр эбит буоллаҕына, быйыл Нам улууһуттан 2 эрэ сайаапка киирдэ. Хата, ол оннугар Дьокуускай куораттан, Чурапчыттан, Тааттаттан, Уус-Алдантан, Хаҥаластан күрэхтэһиэн баҕалаахтар баалларын биллэрдилэр. Кулун тутар 25 күнүгэр диэри сайаапка биэрбэтэхтэр күрэхтэһиигэ киирбэттэр.

— Урукку күрэхтэһиилэргэ ветеран суоппардар ааттарынан дьиэ кэргэттэрэ бириис олохтооччулар. Онтон быйыл биир эмэ ветеран суоппар бирииһэ туттарыллыа дуо?

— Бүгүҥҥү күҥҥэ диэри В.И. Игнатьев дьиэ кэргэнэ аҕаларын аатынан бириис олохтуурга сөбүлэстилэр уонна ким даҕаны биллэ илик. Нэһилиэктэр баһылыктарын урукку сылларга суоппарынан үлэлии сылдьыбыт ветераннарын аатын үйэтитэр сыалтан дьиэ кэргэттэрэ бириис олохтуулларыгар көмөлөһөллөрүгэр ыҥырыам этэ.

Урукку курдук ветеран суоппардарга стендэ оҥоһуллан дьон көрүүтүгэр таһаарыллара буоллар олус үчүгэй буолуо этэ. Холобур, Тааттаттан «Хаар айан» үс төгүллээх чемпиона Афанасий Большаков кэриэһигэр аҕата убаһа туруорар. Илларионовтар сылын аайы курдук бэйэлэрин аатларынан бириис аҕалаары сылдьаллар. Онон атын улуустар ордук суолта биэрэллэр дуу диэн өйдөбүл үөскүүр.

Бу күн элбэх атыы-тутуу тэриллэрэ буоллар диэн баҕа санаа баар. Түмүкпэр, намнар түһэн биэримэҥ, актыыбынайдык кыттыҥ, республикатааҕы күрэхтэһиини үрдүк таһымҥа ыытыахха диэн ыҥырыам этэ. Сайаапка биэриэн баҕалаахтар 89142361885 телефонунан миэхэ биллэрэргитигэр.

Кэпсэттэ В. РЫКУНОВА

Эрэйдээх этигэс

БОЛҔОМТОНУ ЭРЭЙЭРГЭ УОЛДЬАСТА...

Чернышевскай уулуссата нэһилиэкпит киин уулуссаларыттан биирдэстэрэ. Кэнники сылларга манан сырыы-айан олус хойунна. Ол биричиинэтэ биллэр. Кэм ирдэбилинэн бу туһаайыыннан маҕаһыыннар элбээтилэр. Итиэннэ уруккута алмаас кырыылыыр собуот дьиэтигэр, үс мэндиэмэнинэн, араас өҥөнү оҥороччулар хонтуоралара, поликлиника сорох отделлара олохсуйдулар. Онон үгүс киһи, оҕоуруу, кырдьаҕастар кэлэрбарар уулуссаларыгар кубулуйда.

Уулусса икки кытыытыгар массыыналар субуруһа турар буоланнар, дьон сылдьарыгар олус улахан мэһэйи үөскэтэллэр. Тротуар суох буолан, кып-кыараҕас ыллык оҕотун устун хаамарга күһэллэллэр. Кыараҕас суолга массыына аһары мунньустан, күн аайы кэриэтэ үтүөлэһии куттала үөскүүр. Итиччэ кыараҕас уулуссанан массыыналар кыбыллан айанныыллар. Суолу туоруурга ыарахаттардаах, ордук билигин, халтараан үгэннээн турар кэмигэр. Онон суоппардарга да, сатыы да сылдьааччыларга элбэх эрэй үөскэтэтэ. Манан биир да суол бэлиэтэ суох. Эгэ пешеходтар переходтара кэлиэ дуо?

Бу курдук балаһыанньалаах өссө Октябрьскай, И. Винокуров, Ойуунускай аат. уулуссалар баалларын көрдөххө, сылтансыл массыына ахсаана эбиллэ турар. Онон миэрэ ылыллара уолдьаста. Улуус, Ленскэй нэһилиэк дьаһалталара бу туһунан туох санаалаахтара, этиилээхтэрэ буолла?

Олорор нэһилиэкпит суоллара бары ирдэбилгэ эппиэттиир тупсаҕай оҥоһуулаах буолаллара — хас биирдиибит интэриэһэ. Республикабытыгар административнай быраабы кэһии Кодекса үлэлиир. Бу РФ Кодексатыттан уратыта диэн, биһиги олорор усулуобуйабытын учуоттуур, олоххо, үлэҕэ көстөр кыһалҕалары туоратар уонна быһаарар. Олох-дьаһах көстүүлэрин тупсарар, бэрээдэги олохтуур, гражданнар бырааптарын уонна интэриэстэрин көмүскүүр сыаллаах-соруктаах. Нам улууһугар 5 киһиттэн састааптаах административнай комиссия тэриллэн аспыт сылтан үлэлиир. Председатель — Юрий Алексеевич Павлов. Биһиги киниэхэ быраабы кэһии баар дуо, балаһыанньаны көннөрөргө тугу гыныахха сөбүй диэн ыйытыылаах таҕыстыбыт.

— Массыына аһары элбээн, турар миэстэ көрдөөн штакетниктары, олбуордары уонна олордуллубут күөх үүнээйини тэпсэр, алдьатар буоллахтарына адм. эппиэтинэскэ тардыллыахтарын сөп. Нэһилиэк иһигэр суоллар генеральнай былаанынан көрүллэллэр, быһыллаллар, тутуллаллар. Билиҥҥи туругунан Ленскэй нэһилиэк суол ыраастааһыныгар, халтараан сирдэргэ кумах кутан үлэни ыытар. Ол гынан баран бары суолларга кыахтара тиийбэт. Массыына стоянката ген былаанынан анал көрүллүбүт буолуохтаах. Улууспут киинигэр массыына ахсаана биллэрдик элбээтэ. Биир уулуссаҕа эмискэ мустан хаалларыллахтарына, сатыы хаамааччыларга мэһэйи үөскэтэллэр. Бу маны суох гынарга ситимнэммит миэрэлэри ыларга уолдьаста.

Оттон ГАИ Нам улууһунаағы отделениетын административнай сокуон олоххо киириитин инспектора, милиция ст. лейтенана А.А. Протопопов маннык санаалаах:

— Бу балаһыанньа биричиинэтэ — суол кыараҕас. Дьиҥинэн, суол кытыыта 1,5 м, суол кэтитэ 7 м буолуохтаах. Оттон биһиги суолларбыт бу ирдэбилгэ ончу эппиэттээбэттэр. Маны туоратарга айаҥҥа куттала суох буолуу комиссиятыгар боппуруос быһыытынан туруоруохха наада. Биһиги Ленскэй нэһилиэк дьаһалтатыгар суол бэлиэлэрин туруоруҥ диэн предписание суруйбуппут да, дьаһалта үбэ-харчыта кырыымчык буолан кыайбакка сылдьар. Онон кэлэр комиссия мунньаҕар бу боппуруоһу туруоруохпут. Ол гынан баран барытын харчы быһаарар. Суол оҥоһуутугар улуус дьаһалтата үгүс үбү көрүөн наада.

Л. УВАРОВСКАЯ

Хайдах олордугут, ыаллар?

ИЛИН ЭҤЭР НЭҺИЛИЭКТЭРГЭ

«Нам улууһа» МТ баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйааччынан соторутаағыта анаммыт Иван Романович Попов илин эҥэр үс нэһилиэгин: Арбын, Көбөкөн, Фрунзе оскуолаларыгар, детсадтарыгар сылдьан материальнай-техническэй хааччыллыыларын көрөн-истэн баран үлэһиттэри көрсөн олох-дьаһах, үлэ-хамнас туһунан сэһэргэстэ.

Арбыҥҥа сылдьан быйыл «Үтүө дьыала» чэрчитинэн тутуута саҕаланыахтаах 65 миэстэлээх саҥа оскуола дьиэтин акылаата түһэриллэр миэстэтин оскуола директора Айаал Анатольевич Матвеевтыын көрдүлэр уонна тэрээһин үлэлэр хаамыыларын чуолкайдастылар, сүбэлэстилэр.

Фрунзеҕа кэлэн Иван Романович оскуола-саад үлэтин-хамнаһын билсэн баран нэһилиэк баһылыга В.Н. Петровтуун Евдокия Васильевна Иванова диэн 4 оҕолоох, огдообо ийэ дьиэтигэр сылдьан бу дьиэ кэргэн олоҕун-дьаһаҕын кытта билсистэ. Бу ыал чахчы ыарахан балаһыанньалааҕын илэ хараҕынан көрөн улуус да, нэһилиэк да дьаһалталарын өттүттэн сөптөөх өйөбүл оҥоһулуннаҕына эрэ сатаныыһы диэн биир санааҕа кэллилэр.

Иннокентий ИВАНОВ

Кэпсээнтэн кэпсээн

ҮӨРЭНЭЭЧЧИБИТ СИТИҺИИТЭ

Былырыын саас «Сэрии оҕолор харахтарынан» диэн Улуу Кыайыы 65 сылыгар аналлаах уруһуйга улуустааҕы конкурс ыытыллыбыта. Бу конкурска Намнааҕы оҕо искусствотын оскуолатын уруһуй отделениетын III кылааһын үөрэнээччитэ Москвитин Проня «Фронтовая дорога» диэн үлэтэ I степеннээх дипломунан наҕараадаламмыта. Бу үлэ республикатааҕы конкурска эмиэ бастаабыта уонна балаҕан ыйыгар «1941-1945 сс. Аҕа дойду Улуу сэриитэ оҕолор харахтарынан» диэн норуоттар икки ардыларынааҕы оҕолор уруһуйдарын конкурсугар Москваҕа ыытыллыбыта.

Бу үрдүк таһымнаах, үгүс кыттааччылаах конкурска биһиги үөрэнээччибит Москвитин Проня уруһуйа бастакы степеннээх дипломунан бэлиэтэнэн, оскуолатын, улууһун, республикатын дьоһуннаахтык аатырта. Проняны үрдүк ситиһиитинэн эҕэрдэлиибит уонна туйгуннук үөрэнэн өссө элбэх ситиһиилэнэ тур диэн алгыспытын тиэрдэбит.

К.И. КОЛОДЕЗНИКОВА

Судебнай пристав иһитиннэрэр

ДЬОНКЫҺАЛҔАЛАРЫН ЭТТИЛЭР

(Интервью)

Олунньу 2 күнүгэр федеральнай судебнай приставтар сулууспаларын управлениетын салайааччытын э.т. - СР кылаабынай судебнай пристава А.В. Мигунов Нам улууһугар кэлэн дьону приемнаата. Республика кылаабынай судебнай приставын кытта көрсө, киниттэн ыйыталаһа 7 киһи кэлбит. Түгэнинэн туһанан А.В. Мигуновы кытта көрсөн кэпсэттим.

— Александр Владимирович, биһиги улууспутугар туох сыаллаах кэллиҥ уонна дьон ордук тугу туоһулаһарый?

— Миэстэтигэр быһаарсан дьон ыарырҕатар, өйдөөбөт түгэннэригэр көмө оҥорор сыаллаах кэллим. Маннык общественнай приемнайдары тэрийии дьон кыһалҕатын тута, миэстэтигэр быһаарарга улахан оруоллаах. Бүгүн 7 киһи кэлэн барда. Бу, мин санаабар, икки чаас иһигэр элбэх. Кэлбит дьон бары кыһалҕаларын эттилэр, ыйытыылары биэрдилэр. Сүрүннээн арахсыбыт кэргэттэрэ алименнарын төлөөбөттөрүн уонна иэстэрин кыайан ылбаттарын туһунан ирдэстилэр.

— Быйыл туох былааннардааххытый?

— Суут ууураахтара олоххо киирииилэрин толорууга, дьон иэһин кэмигэр бэрдэрэргэ, тулаайах оҕолору дьиэнэн хааччыйары ирдииргэ, коммунальнай өҥөлөр иһин төлөөбөт дьону төлөттөрөргө дьулуһуохпут. Маны таһынан сокуона суох, дьон бэйэлэрэ соруйан туппут дьиэлэрин көтүртэрэргэ эмиэ кыһаллабыт. Юридическай сирэйдэр үлэлэрин тохтотууга, ордук быраабыннньык күннэригэр, болҕомтобутун уурабыт. Алимены кыайан эбэтэр соруйан төлөөбөт дьон биһиги хонтуруолбутугар куруук сылдьаллар. Кинилэр холуобунай эппиэтинэскэ тардыллаллар. Арахсан баран алимент төлөөбөт дьон оҕолоро төрөппүттэриттэн ылыахтаах харчыларын ылбаттар. Оттон дьиҥэр оҕо тото-хана аһыахтаах, үчүгэйдик таҥныахтаах. Төрөппүттэр алименнарын төлүөхтэрин баҕарбаттар, онон оҕо быраабын кэһэллэр. Алимены төлөөбөт дьоҥҥо санкция ыстатыйата наһаа сымнаҕас. Толоруллар докумуон сыл аайы элбээн иһэр. Маны тэҥэ тутуллар суума эмиэ улаатар.

— Оттон Саха республикатын судебнай приставтарын үлэтэ хайдаҕый?

— Сотоpутааҕыта Москва куоракка коллегияҕа баран кэллим. Саха республикатын судебнай приставтарын управлениета үлэтин түмүгүнэн Россияҕа 35-с миэстэҕэ сылдьар. Бу үчүгэй көрдөрүү. 40 иһигэр киирсэр буоллахха куһаҕана суох үлэлээх буолаҕын. Интэриэһиргиир буоллаххына, Дальнай Восток федеральнай уокуругар 1-кы миэстэҕэ Чукотка, 2-кэ Саха республиката таҕыстылар. Бэлиэтээн эттэххэ, Нам улууһун судебнай приставтарын аатыгар биир да үҥсүү киирбэтэ. Бу миэстэтигэр хаачыстыбалаах үлэ тэриллэрин туоһулуур. Барыта куорат приставтарын аатыгар үҥсүү киирдэ. Уопсайынан, А.А. Пестрякова салайар Нам улууһун судебнай приставтара республикаҕа улуустартан биир кэлим таһаарыылаахтык үлэлииллэрин бэлиэтиэм этэ. Коллектив үлэлэспитин түмүгэр көрдөрүүлэрэ куһаҕана суох. Республикаҕа биир бастыҥ үлэлээх тэрилтэ буолар. Коллегияҕа 2011 сылга дьыалалары төһө кыалларынан түргэнник бүтэрэр сорук туруорулунна. Холобур, 100 производство киирбит буоллаҕына 100 барыта бүтүөхтээх. Манна даҕатан эттэххэ, биһиги менталитеппит атын. Холобур, сорох омуктар иэс ыллахтарына аймахтара бары төлөһөллөр.

— Баһыыба.

А.В. Мигунов Нам улууһун судебнай приставтара хаһыаты кытта биирггэ үлэлииллэрин хайҕаата. 2009 с. кредиттэрин кыайан төлөөбөт дьон туһунан 3 балаһаҕа матырыйаал таһаарбытым туһунан кэпсээбиппин сэргии иһиттэ.

Таарыччы Нам улууһун судебнай приставтарын үлэлэрин кытта билистим. Ыстараабы төлөттөрүүгэ сүнньүнэн дьыала барыта оҥоһуллан бүппүт. Былырыын Нам улууһун судебнай приставтарынан 1 киһи холуобунай эппиэтинэскэ тардыллан сууттаммыт. Быйыл эмиэ 1 холуобунай дьыала тэриллибит. ОДьКХ төлөбүрдэригэр иэстээхтэр элбэхтэр. Иэстээх дьон сүрүннээн пенсионердар. Потребительскай кредиккэ саамай элбэх иэстээх киһи баар. Кредит биэрэр тэрилтэлэргэ 170 киһи иэстээх, мантан 40%-на үлэлээх дьон. 212 киһи иэһин хамнаһыттан быһа тутууга ыытыллыбыт. Биир оһуобай көрүҥүнэн гр. А. дьыалата буолар. Киниэхэ 52 производство көбүтүллүбүт, 30 тыһ. солк. суумаҕа мала билигин күүс өттүнэн тутуллубут. 2010 сылга алименын төлөөбөт 20-тэн тахса киһи баара. Быйыл алимент төлөбүрүгэр 10-тан тахса дьыала номнуо киирбит. Арахсыы элбэҕиттэн алименнаах дьон тахса тураллар.

Кэпсэттэ В. РЫКУНОВА

Профсоюзтар олохторуттан

СОМОҔОЛОҺУУ – СҮДҮ КҮҮС

Кулун тутар 25 күнүгэр бүтүн дойду үрдүнэн Культура үлэһиттэрин күнүн бэлиэтиибит. Бу аналлаах күҥҥэ туһуланан, культура үлэһиттэрин идэлээх союһун уочараттаах түмсүүтэ ыытылынна.

Кулууптан, оҕо музыкальнай оскуолатыттан, музейтан, библиотекаттан, редакцияттан идэлээх союз бэрэстэбиитэллэрэ председатель Р.Н. Гороховалыын бэлиэ күн тэрээһинин кэпсэттилэр. Дьүүлгэ бастыҥ үлэһиттэргэ туттарыллыахтаах номинациялар турдулар. Быйыл „Музей үлэһитэ", «Бастыҥ вокальнай ансамбль», «Бастыҥ профсоюз лидерэ» диэн саҥа ааттар киирдилэр. Итиэннэ кэлэр сылтан „Культура эйгэтин бастыҥ сырдатааччы" журналистар, общественнай корреспонденнар, кулууп үлэһиттэрин ортотугар саҥа номинация олохтонно. Онон бу күнтэн саҕалаан суруйар талааннаах дьоҥҥо өссө биир теманы сиһилии арыйалларыгар кыах бэрилиннэ.

Мунньахха улуустааҕы культура управлениетын начальнига Н.А. Соловьев кыттыыны ылла. Кини быраабыннньыкка биир дойдулаахтарбыт, ырыаһыттар Лена Антонова, Алеша Попов, Виолетта Куличкина-Семенова, „Миссис Якутия-2011" Яна Ньургусова ыалдьыттыахтаахтарын туһунан иһитиннэрдэ. Айаҥҥа удамыр сыанаҕа төлөбүрдээх автобус сырыыта былаанананарын эттэ. Бэлиэтээн эттэххэ, быйылгы Культура үлэһиттэрин күнэ кулун тутар 26 күнүгэр 1 Хомустаах сынньалаҥ киинигэр ыытыллыаҕа.

Быйыл Саха сиригэр идэлээх союзтар хамсааһыннара тэриллибиттэрэ 90 сылын туолар. Ол чэрчитинэн үлэлиир ыччат иккис фестивала күүтүллэр. Тыа хаһаайыстыбата, ОДьКХ, үөрэхтээһин эйгэтэ, доруобуйа харыстабыла, культура, гос. тэрилтэлэр уо.д.а. салаалартан эдэр дьон ырыаны-тойуугу, үҥкүүнү-битиини тэҥэ спорка күрэхтэһиэхтэрэ.

Л. УВАРОВСКАЯ

Биһиэхэ хоруйдууллар («Эҥсиэли» 05.02.2011 с.N)

МАССЫЫНА КУОРАККА БААР

«Эҥсиэли» хаһыат 2011 с. олунньу 5 күнүнээҕи N-гэр Нам с. олохтооҕо О.Ю. Кутукова ис дьыала отделын начальнигар туһаайан «Где находится автомобиль?» диэн кэккэ ыйытыылары биэрбитэ бэчээттэммитэ.

Кулун тутар 10 күнүгэр ис дьыала отделыттан бу ыйытыыларга эппиэт кэллэ: «Нам оройуонун ис дьыала отделыгар «Бэчээттэммиккэ эргиллэн» диэн рубриканан Нам оройуонун «Эҥсиэли» хаһыат редакциятыттан киирбит сурукка Нам с. олохтооҕо О.Ю. Кутукова «Массыына ханна баарый?» диэн ыыппыт ыйытыыларыгар хоруйдуубут. Нам оройуонун ИДьУО биллэриилэри бэлиэтиир кинигэҕэ 21.02.2011 с. 148 N-нэн регистрацияламмыт матырыйаалга дознание бөлөҕүнэн бэрэбиэркэ ыытыллан гр. Кутуков В.В. дьайыытыгар РФ ХК 166 ыст. 1 ч. көрүллэр холуобунай буруй састааба суоҕунан, РФ ХПК 24 ыст. 1 ч. 2 п. олоҕуран холуобунай дьыаланы көбүтэри аккаастыыр туһунан ууураах таһаарыллыбыта. Ол эбэтэр гр. Кутуков В.В. «Тойота Региус айс» массыынаны дэбиэринэстээх, көҥүллээх тутта сылдьыбыт, онон кини дьайыытыгар сокуоннайа суох, көҥүлэ суох транспортнай средствоны күрэтии, ылыы курдук холуобунай буруй састааба суоҕунан быһаарыы ылылынна.

Кутуков В.В., Кутукова О.Ю. бииргэ ыал быһыытынан олорор кэмнэригэр кинилэргэ тутталларыгар анаан 2009 с. гр. Винокуров В.Ю. «Росбаан» нөҥүө автокредиккэ «Тойота Региус айс» мааркалаах массыынаны ылан биэрбит. Бу массыынаҕа кэргэнниилэр Кутукова О.Ю., Кутуков В.В. иккиэннэрин аатыгар көҥүл туттарга суруктаах, о.э. дэбиэринэстээх ылбыттар. Ол кэннэ кэргэнниилэр арахсыыларыгар баайы-дуолу үллэстиигэ мөккүөр үөскээбит. Гр. Кутукова О.Ю. массыына нүөмэрин устан ылбыт. Бу түгэҥҥэ Нам оройуонун ИДьУО-нан Кутуков В.В. сайабылыанньатынан бэрэбиэркэ ыытыллан массыына нүөмэрин Кутукова О.Ю. ылбыта биллэн матырыйаалга участковай уполномоченнай, милиция капитана В.П. Петровунан быһаарыы ылыллыбыт, холуобунай дьыаланы көбүтэри аккаастыыр туһунан ууураах таһаарыллыбыт. Бэрэбиэркэ кэмигэр быһаарыллыбытынан Кутуков В.В. массыынаны баайы-дуолу үллэстии суутун быһаарыыта ылылла илигинэ 2010 с. кулун тутар ыйга суут быһаарыытыгар диэри Дьокуускай куорат Сергеляхскай шоссе 4 км 33/2 «А» N-гэр, аймаҕа Кутуков А.Р. олорор аадырыһыгар илдьибит. Билиҥҥи кэмҥэ диэри массыына бу үөһэ ыйыллыбыт аадырыска турар. Кэргэнниилэр баайы-дуолу үллэстиилэригэр 2010 с. ахсынньыга буолбут суут «Тойота Региус айс» мааркалаах массыына Кутуковтар сокуоннай бас билэр массыыналара буолбатаҕынан баайы-дуолу үллэстиигэ киирсибэтин туһунан быһаарбыт.

Бу массыынаны Дьокуускай куоракка атын дьонунан туттулла сылдьарын туһунан биллэриигэ туспа бэрэбиэркэҕэ матырыйаал араарыллан, бэрэбиэркэ миэстэтигэр оҥоһуллуохтааҕын учуоттаан, матырыйаал СР ИДьМ Дьокуускай куораттааҕы управлениетын начальнигын аатыгар П.И. Кульбертиновка миэстэтигэр бэрэбиэркэлэнэн быһаарыы ылынарга атаарылынна.

Г.Е. НИКОЛАЕВА,
Нам оройуонун ИДьУО дознавателэ, милиция ст. лейтенана

Дьаһаныы саҥа көрүҥэ

ОЛОХТОРУН УРАТЫТА УЧУОТТАННАР

Бу ый 10 күнүгэр «Нам улууһа» МТ баһылыгын бастакы солбуйааччы Н.В. Слепцов «Нам улууһун ТХУ» МКТ начальнига И.И. Федоровы, «Эрэл» ТХПК исполнительнай директора Нь.Ф. Гуляевы, ветуправление кылаабынай государственнай ветеринарнай инспектора Л.В. Алексееваны кытта илин эҥэр үс нэһилиэктэригэр (Арбын, Көбөкөн, Фрунзе) тиийэн 2011 сылга улууска ыытыллыахтаах үлэлэр уонна тыа хаһаайыстыбатын производствотын өйөөһүҥҥэ көрүллэр субсидия ставкаларын туһунан мунньахтары тэрийэн ыыттылар.

Бу сырыыга бастакы сүбэ мунньах Арбын нэһилиэгэр буолла. Ол иннинэ улуустааҕы комиссия 1992 сылтан сүөһү, сылгы иитиитинэн дьарыктанар «Тэкиидэ» бааһынай хаһаайыстыбаҕа сылдьан хаһаайыстыба баһылыга П. Е. Бугаевы көрүстүлэр уонна саҥа тутан эрэр 100-кэ ыанар ынахха ананар сайылыгар сылдьан тутуу хаамыытын, үлэ былааннарын кытта билсистилэр.

Петр Егорович хаһаайыстыбатын өссө кэҥэтэр, улаатыннарар санаалаах. Бу хаһаайыстыба билиҥҥи туругунан 40 ынах сүөһүнү, 15 сылгыны иитэн турар. Бу тутан эрэр сайылыгар дойдутун бааһынай, чааһынай хаһаайыстыбаларын кытта кэпсэтэн, кыттыһан ыанар ынахтарын сайынын механизациянан ыырга былааннанар. Сылгытын, сүөһүтүн элбэтэригэр улахан мэһэйинэн оттуур сирэ-уота тиийбэтэ буолар.

Мунньахтар буолуталаабыт нэһилиэктэригэр дьон-сэргэ санаата-оноото эҥин-эҥин. Ол курдук көрүллэр, дьүүллэһиллэр боппуруостан халыйан ылыы, араас күннээҕи ыарахаттары тула кэпсэтии-ипсэтии аҕыйаҕа суох. Бу мунньахтарга кыттыбыттар көрүллэр субсидияны ынах сүөһү, сылгы төбөтүгэр, сорохтор үүккэ, сорохтор субсидияны чааһынай хаһаайыстыбаларга эмиэ биэрэри, ноҕоруусканы аччатары, үүт аналиһын миэстэтигэр кэлэн оҥорууну тэрийэри, оҕурсу, помидор үүннэриигэ субсидия ставкатын быһаарары, хонтуруолу, ирдэбили күүһүрдэри туруорустулар. Итиэннэ бааһынай хаһаайыстыбалар хортуоппуйу ыһыыларыгар ирдэнэр иэн алын кээмэйэ 3 гектарынан быһыллыбыта наһаа улахан диэтилэр. Үүт субсидиятын 1 фуражнай ынахтан таһаардахха үүт да ыаныа, сүөһү төбөтө да эбиллиэ диэн эттилэр.

Ыраах, кытыы, суола-ииһэ суох нэһилиэктэр субсидияны ынах төбөтүгэр биэриҥ диэн туруорсаллара оруннаах курдук. Холобур, эксперимеҥҥэ киирбит ньурбалар улуус кииниттэн ыраах, сайын суола-ииһэ быстар Хорула нэһилиэгэр кэтэх уонна бааһынай хаһаайыстыбаларын ынах сүөһүлэрин төбөтүгэр 20 тыһ. солк., ону таһынан соҕотуопкалыыр тэрилтэни кытта дуогабардастахтарына үүттэрин 4 солк. 50 х. итэҕэһэ суоҕу биэрэрдии быһаарбыттар.

Буолуталаабыт мунньахтарга элбэх этии киирдэ. Онон улуус дьаһалтата, улуус депутаттарын сэбиэтэ субсидия ставкатын толкуйдаан табыгастаахтык, көдьүүһү биэрэр гына ылыналларыгар кыах үөскээтэ. Тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга бэриллибит саҥа сонун боломуочуйа улахан эппиэтинэһи, айымньылаахтык, олохтоохтук ылсан үлэлиири эрэйэр.

И. ИВАНОВ

2011 сыл – улууска И.Е. Винокуров сыла

ЫРЫЫА КУТУГАР УЙДАРАН

Хатыҥ Арыы нэһилиэгэр аан дойду дьахталларын күнүгэр И.Е. Винокуров аатынан орто оскуола актовай саалатыгар «Эҕэрдэ аҕаллым – сахалыы ырыабар» диэн киэҥ кэнсиэр буолан ааста. Бу кэнсиэр композитор З.П. Винокуров уонна олохтоох автордар ырыаларыгар ананна. Биһиги нэһилиэкпититтэн үс Винокуров – салайааччы Илья Егорович, поэт Илья Дорофеевич, композитор Захар Порфирьевич төрүттээхтэр, худуоһунньук Э.С. Сивцев эмиэ мантан силис тардыбыта. Билигин да манна айар куттаах дьон үөскүүллэр, элбэх ырыа айааччы баар. Бастакынан кэнсиэри ыалдьыттар – «Туймаада» государственнай ансамбль уолаттара Күннүк Уурастыырап тылларыгар, З. Винокуров музыкатыгар «Долгунча» диэн ырыаны толорон олохтоохтору долгуттулар. Салгыы республикатааҕы «Хотугу сулус», «Ыллаатуой, уол оҕо» ырыа конкурстарын дипломана, лауреата Саша Иванов олохтоох автор Люция Евсеева мелодиятыгар, Ю. Потапов тылларыгар «Чэй эрэ, доҕоттор, туойуоҕуҥ!» ырыаны ыллаата. Республикатааҕы интерактивнай конкурс кыттыылаахтара, «Золотой голос Сергеляха-2010» «Ан-ли» вокальнай бөлөх (сал. А.Гаврильева) ырыаларын бэлэхтээтэ. Татьяна Кириллина мелодиятыгар суруллубут «Намым сирэ» диэн ырыаны Елена Ильина бэлэх уунна. Хатыҥ Арыы орто оскуолатын иһинэн тэриллибит «Сандаара» вокальнай бөлөх (уусуран сал. Н.Е. Охлопкова) Константин Варламов тылларыгар уонна мелодиятыгар «Үрүҥ түүн» диэн ырыатын толордулар. Лена Колпашникова айбыт «Хаартыска» диэн ырыатын Натали ыллаан иһитиннэрдэ.

90-с сылларга эдэр талааннаах ыччаппыт Спартак Эверстов истиҥ иэйиилээх ырыалара республикаҕа киэҥник тарҕаммыттара. Биир оннук, ыччат сөбүлээн ыллыыр ырыатынан «Көмүс түүн» буолбута. Хомойуох иһин, Спартак эдэр сааһыгар олохтон туораабыта. Кини суруйбут ырыалара билигин да ыллана тураллар. Кэнсиэргэ олохтоох автордар ырыаларын Рома Николаев, Петр Машников, Саша Федорова, Наталья Дьячковская, Петр Охлопков, Настя Иванова, Саргылаана Пономарева, Сахайаана Софронова, Александр Романов, Дуня Горохова ыллаатылар. Биэчэргэ олохтоох автордар ырыаларын хомуурунньук дискэтэ атыыланна.

Ырыа дьоро киэһэтин «Хатыҥчаан» студия сал. Г.С. Мальцев, аранжировщик И. Местников доҕуһуоллаатылар, сценарийын А. Кривошапкина суруйда, слайд-оформитель - Л.В. Петрова, сценография – О. Рожина, звукооператор – А.Васильев, бырайыак автора – Н.Е. Охлопкова. Кэнсиэри П.Павлова, А. Попов салайан ыыттылар. Тэрийээччилэр күүс-көмө буолбут «Хатыҥ Арыы нэһилиэгэ» МТ баһылыгар Ю.И. Слепцовка, «Эт-Ас» ХЭТ директорыгар И.Е. Евстафьевка, «Сэрбэкэ» маҕаһыын сэбиэдиссэйигэр Г.Г. Эверстоваҕа барҕа махталларын тиэрдэллэр. Өссө даҕаны ырыа кутугар уйдаран саҥа ырыалар тахса турдуннар.

Н.Д. СИВЦЕВА,
Аппааны

Спорт-дьулуур, спорт – тулуур

РЕСПУБЛИКА ТҮҺҮЛГЭЛЭРИГЭР

Нам. Кулун тутар 12 күнэ. Улууспут маҥнайгы зональнай спартакиадатын суотугар остуол тенниһигэр күрэхтэһии буолан ааста. Манна 22 очколаах хотугу зона бастаата, киин зона иккис, соҕуруугу 9 очколаах үһүс миэстэҕэ тэбилиннэ.

Дьокуускай. Кулун тутар 11-13 кк. Спорт маастара, СР үтүөлээх тренерэ В.Г. Румянцев төрөөбүтэ 80 сылыгар хапсаҕайга республикатааҕы турнир буолан ааста. Манна 55 кг Протопопов Александр, 90 кг үөһэ Вадим Семенов үһүс, ветераннарга 70 кг Николай Парников иккис миэстэлэри ыллылар.

Ньурба. Кулун тутар 12-13 кк. СР комплекснай спартакиадатын суотугар хамаанданан уонна тус бэйэ бастыыр иһин гиирэҕэ чемпионат ыытылынна. Нам улууһун сүүмэрдэммит хамаандата маҥнайгы миэстэни ылан кыайыы көтөллөөх эргилиннэ.

Таатта, Дьохсоҕон. Кулун тутар 12-13 кк. спорт ветерана Н.И. Куличкин бирииһигэр боксаҕа республикатааҕы турнир ыытыллыбытыгар 72 эдэр спортсмен кииристэ. Онуоха улууспут эдэр боксердара бары миэстэлэһэн кэллилэр. 1 Хомустаах орто оскуолатын үөрэнээччитэ Терентьев Миша „За лучшую технику” анал бирииһи ылла.

Уус-Алдан, Найахы. Кулун тутар 12-13 кк. Г.А. Рожин бирииһигэр остуол тенниһигэр республикатааҕы турнир ыытылынна. Манна ветераннарга Слепцов Яков иккис, Иванов Виктор маҥнайгы, муҥутуур кыайыылааҕы быһаарсар киирсиигэ иккис миэстэлэри ситистилэр. Дьахталларга Староватова Евдокия маҥнайгыны ылла. Оттон Никитин Дмитрийга „Спортивное долголетие” анал бириис туттарылынна.

Дьокуускай. Кулун тутар 11-13 кк. СР комплекснай спартакиадатын суотугар саахымакка хамаанданан бастыыр иһин күрэхтэһиигэ Айсен Касьянов үһүс бочуоттаах миэстэҕэ таҕыста. Нам улууһа хамаанданан 8 миэстэни ситистэ.

Бэйэ информ.

Хааччыйыы эйгэтигэр

ЧИЭҺИНЭЙ БУОЛУОҔУҤ!

Өҥөнөн туһанааччылар аан дойдутааҕы союзтарын түмсүүтэ 1961 с. Нидерландыга тэриллибит. 1983 с. кулун тутар 15 күнүгэр өҥөнөн туһанааччылар бырааптарын көмүскэлин күнэ аан бастаан бэлиэтэммит. Россияҕа бу күн 1994 сылтан ыла бэлиэтэнэр.

Ол гынан баран, Роспотребнадзор органыгар туһанааччы быраабын харыстыыр салаа саҥа хайысха буолар. 2004 с. кулун тутар 9 күнүгэр президент ыйааҕынан тэриллэн санитарнай-эпидемиологическай, потребительскай ырыынакка хонтуруоллар, туһанааччылар бырааптарын көмүскүүр анал бэриллибит. Онон билигин Роспотребнадзор туһанааччылар бырааптарын көмүскүүр, потребительскай ырыынагы хонтуруоллуур, льгота биэриини кэтиир, сыана үрдээһинин хонтуруоллуур сулууспа буолар. Кини табаары атыылааһын быраабылатын тэрилтэлэр, индивидуальнай предпринимателлэр төһө сөпкө тутуһалларын хонтуруоллаан бэрэбиэркэлэри ыытар. Сокуону кэһиини туоратар миэрэлэри ылар. Санитарнай ирдэбилгэ сөп түбэспэт тэрилтэлэри тохтотор, стандартка сөп түбэспэт, олоххо, доруобуйаҕа кутталлаах, буортулаах табаары тарҕатыыны, атыылааһыны бобор. Өҥөнөн туһанааччылар үҥсүүлэрин көрөн быһаарыы ылар. Маны таһынан өҥөнөн туһанааччылары көмүскээн суукка кыттыан сөп.

Ааспыт нэдиэлэ устата „Чиэһинэй үп өҥөтүн иһин” диэн этиинэн Роспотребнадзор управлениета өҥөнөн туһанааччылар бырааптарын көмүскүүр нэдиэлэтэ ааста. Управление Нам улууһугар отдела араас хабааннаах тэрээһиннэргэ кытынна, туһанааччылар бырааптарын көмүскүүр соруктаах аһаҕас аан күнүн ыытта. Оскуола үөрэнээччилэригэр кылаас чаастарыгар сырытта, олохтоох телевидение биэриитигэр уһулунна. Роспотребнадзор кылаабынай бырааһа Л.И. Ильина иһитиннэрбитинэн, 2010 сылга 58 үҥсүү киирбит. (2009 сылга – 36). Мантан 22 сайабылыанньа суукка бэриллибит. Мантан түөрдэ хаачыстыбата суох өҥө оҥоһуллубутун иһин тэрийэр хампаанньаларга туһуламмыт. Дьыала суукка бэриллэн, туһанааччылар бырааптара чахчы күөмчүлэммитэ дакаастанан, хампаанньа ыстараап төлөөбүт.

16 үҥсүү атыынан-эргиэнинэн дьарыктанар урбаанныт аадырыһыгар түспүт. Кини быраабы кэспитэ арыллан туһанааччыларга 400, государствоҕа 200 тыһ. солк. төлөөбүт. Чернышевскай уул. 22, 30 дьиэлэрин олохтоохторо санитарнай нуормаҕа эппиэттээбэт уунан хааччылла олороллорун бырачыастаан ОДьКХ Намнааҕы салаатын үҥсэн, перерасчет аахтаран ылбыттар. Барыта 53 былааннаммыт, 79 былааны таһынан, 59 прокуратура ирдэбилинэн бэрэбиэркэлэр оҥоһуллубуттар. Ол түмүгүнэн 146 административнай боротокуол толоруллан, 219 тыһ. 800 солк. суумаҕа ыстараап төлөнөрүн ситиспиттэр. Мировой суукка 6 матырыйаал бэриллэн, ыстарааптар төлөммүттэр. Сыл устата суукка 5 матырыйаалы биэрэн, ирдэбилгэ эппиэттээбэт объектар үлэлэрин тохтоппуттар (икки кафе 30 уонна 90 сууккаҕа үлэлэрэ тохтотуллубут). Намнааҕы алын сүһүөх оскуола өрөмүөннэнэрин, Хамаҕатта орто оскуолата тымныыта дакаастаммыттар. Быйыл икки ый түмүгүнэн, Сбербанк ссуднай счету хааччыйбытын иһин харчы ылбытыгар 8 үҥсүү киирбит. Билиҥҥи туругунан манна претензия суруллан, матырыйаал үлэҕэ сылдьар.

Мантан көстөрүнэн нэһилиэнньэ тус быраабын көмүскэтэрэ, сокуону билэрэ сылтан-сыл эбиллэн иһэр. Онуоха тиһигин быспакка информация, сүбэ-ама биэрэрбит олохтоохторго тиийэрэ, кэдьүүстээҕэ биллэр диэн Лена Ильинична санаатын этэр. Итиэннэ анонимно телефонунан буолбакка, хонтуораҕа кэлэн сайабылыанньа суруйан үҥсүүгүтүн түһэриҥ, эбэтэр юридическай консультацията ылыҥ, өҥөбүт барыта босхо диэн олохтоохтору ыҥырар.

Ыйытыылаах уонна өйдөммөт түгэннэр баар буоллахтарына 41-7-47, 42-734 телефоннарынан уонна СР Роспотребнадзор управлениетын сайтыгар 14. rospotrebnadzor.ru, электроннай аадырыһыгар nams@14. rospotrebnadzor.ru киирэн билсиэххитин сөп.

Л. УВАРОВСКАЯ

Роспотребнадзор разъясняет

ЧТО МЫ ЗНАЕМ О БЕШЕНСТВЕ?

Бешенство — острое инфекционное заболевание. Основным источником бешенства являются дикие животные, а от диких животных инфекция может переходить на домашних. Собаки и кошки также являются частым источником бешенства. У собак инкубационный период болезни продолжается от 2 до 8 недель.

В первые дни болезни собаки неохотно отзываются на зов хозяев, стремятся укрыться в темном месте, перестают есть, временами приходят в ярость, грызут и глотают камни, тряпки. Дыхание учащается, зрачки расширяются, из пасти в изобилии истекает слюна, лай становится хриплым и глухим. Потом наступает резкое возбуждение, собака перестает узнавать хозяина, теряет голос.

Появляется густая слюна, которая клубами выделяется из пасти, хвост опущен, язык свисает, всякая попытка глотать вызывает болезненные судороги. В состоянии возбуждения бешеная собака может пробежать в день более 50 км, набрасываясь на людей, собак, животных. Далее период возбуждения сменяется периодом параличей, собака начинает передвигаться, опираясь только на передние ноги. С наступлением паралича всего тела животное погибает.

У кошек бешенство начинается с внезапного возбуждения, переходящего в состояние агрессивности. Кошка набрасывается на людей и животных, паралич наступает внезапно. Бешенство у животных завершается смертельным исходом.

Человек заболевает при проникновении яда бешенства от укуса либо попадания слюны больного животного.

Инкубационный период при бешенстве колеблется в широких пределах от нескольких дней до одного года, но чаще равняется 30-90 дням. Наиболее короткий инкубационный период наблюдается при укусах в лицо, голову, а наиболее длинный — при одиночных укусах легкой степени или попадании слюны на туловище и нижние конечности.

В течении заболевания выделяют 3 стадии: продромальную, возбуждения и параличей. Первые признаки заболевания почти всегда обнаруживаются на месте укуса, за несколько дней до появления типичных симптомов у больных возникает зуд и тянущие боли в месте бывшего укуса. Зажившие раны и рубцы нередко припухают.

Больные жалуются на общую слабость, головную боль, сердцебиение. Могут появиться и другие расстройства — потеря аппетита, сухость во рту, тошнота, рвота, запор, потливость.

Но особенно характерно беспокойство — чувство тревоги.

Далее дыхание становится неправильным, часто прерывается глубокими вздохами, нарушается сердечная деятельность, ускоряется пульс. Одновременно появляется гидрофобия. Всякая попытка утоления жажды приводит к возникновению чрезвычайно болезненных судорог глотки, и больные в ужасе отталкивают от себя стакан. В дальнейшем один только вид жидкости, шум льющейся воды и мысль о питье вызывает приступ судорог.

Любое резкое движение воздуха вызывает у больного беспорядочные сокращения мышц, сопровождающиеся удушьем. Достаточно слегка подуть больному в лицо или взмахнуть рядом полотенцем, чтобы вызвать приступ.

Под влиянием внешнего раздражения кожи и слизистых — яркого света, шума, громкого разговора, под действием эмоциональных переживаний появляется приступ, сопровождающийся спазмами глотки, судорогами.

Срочные мероприятия при укусе собаки или другого животного:

При укусе собакой или другими животными надо немедленно обратиться к врачу. Единственной мерой предупреждения заболевания являются прививки антирабической вакцины.

Профилактика заключается в выявлении и уничтожении животных — источников инфекции и в предупреждении заболевания человека после инфицировании.

Любой укус дикого или домашнего животного с необычным поведением нужно рассматривать как подозрительный. Еще одна причина — нарушение режима во время прививок и нежелание закончить курс иммунизации. А это очень важно.

М.М. ПАРНЯКОВА,
старший специалист 1 разр. ТО Управления Роспотребнадзора по РС(Я) в Намском районе

Оҕо — олох сибэккитэ

СОНУН ЫАЛДЬЫТТАР

Бу ый ортотугар Ирина Васильевна Охлопкова салайар «Чэчир» оҕо саадын иитиллээччилэрэ: Лена Софронова, Антон Кутуков, Уйгулана Платонова, Айгына Максимова, Динара Дьяконова иитээччилэрин Мария Ильинична Бубякинаны уонна Светлана Вячеславовна Шапованы кытта биһиги редакциябытыгар кэлэн ыалдьыттаатылар.

Оҕолор редакция үлэһиттэрин көрүстүлэр. Хаһыат хайдах таҥыллан тахсарын хостору кэрийэ сылдьан көрдүлэр-иһиттилэр. Бэчээттиир сыах старшай печатнига Петр Егоров кырачаан ыалдьыттарга хаһыат хайдах бэчээттэнэн тахсарын көрдөрдө, кэпсээтэ. Ону олус болҕойон, интэриэһиргээн иһиттилэр. Бу оҕолор быйыл оскуолаҕа киириэхтээхтэр. Онон Нам начальнай оскуолатын иһинэн аһыллыбыт «Воскреснай оскуолаҕа» бу ыйтан ыла хас субуота ахсын бэлэмнэнэн, билиилэрин-көрүүлэрин үрдэтэн эрэллэр эбит.

Кыракый оҕолор диэтэххэ, билиигэ-көрүүгэ олус тардыһылаах, буукубалары билэр, холбоон ааҕан эрэр, сэргэх дьон буолан биэрдилэр. Күндү ыалдьыттарбыт истиҥ көрсүһүүгэ махталларын бэлиэтин, бэйэлэрэ тутан-хабан, айан аппликацияннан оҥорбут хартыыналарын редакцияҕа туттардылар.

И. ИВАНОВ

ИҺИРЭХ ТЫЛААР

Күндү киһибитин, дьүөгэбитин **МАРИНА ПЕТРОВНА МОХНАЧЕВСКАЯНЫ** 80 сааскын туолбут дьоро күнүнэн ис сүрэхпититтэн итиитик-истиҥник долгуйа үөрэн туран эҕэрдэлиибит!

Эн сэрии ыар сылларыгар тулаайах хаалаҥҥын эрэй бөҕөнү көрөн үөскээбитиҥ. Үтүө-маны майгылаах, күүстээх санаалаах буолан, олох араас кыһалҕаларын, ыарахаттарын тулуйан, бэйэҕин харыстаабакка үлэлээн оҕолоргун, үс сиэҥҥин барыларын үрдүк үөрэхтээн дьон-сэргэ тэҥинэн этэҥҥэ олороллор, үлэлииллэр. Баҕарабыт Эйиэхэ эстибэт эрчими, үтүмэн үгүс үөрүүнү, уостубат уйгуну, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны. Баҕа санааҥ барыта туоллун. Оҕолоруҥ, сиэннэриҥ, хос сиэннэриҥ, аймахтарыҥ, табаарыстарыҥ сылаас тапталынан үйэҥ уһаатын, олоҕуҥ киэркэйдин диэн баҕабыт бастыҥын, алгыспыт үтүөтүн аныыбыт.

Эҕэрдэни кытта Намтан дьүөгэлэриҥ, табаарыстарыҥ Елена Ильинична, Светлана Степановна, Татьяна, Егор Николаевтар, Марфа Григорьевна, Вера Васильевна

Убаастабыллаах эдьиийбитин, дьүөгэбитин, СР үөрэҕириитин туйгунун, үлэ ветеранын **СИДОРОВА ТАТЬЯНА ВАСИЛЬЕВНАНЫ** 60 сааскын томточчу туолбуккунан итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Баҕарабыт саха алмааһыныы кытаанах доруобуйаны, сааскылыы сайаҕас санааны, сир үрдүгэр баар бары кэрэни, үчүгэйи. Дьоҥҥо туһалаах дьарыккынан өссө да үһуннук үлэлээ, оҕолоруҥ, сиэннэриҥ тапталларыгар, бар дьонуҥ махталларыгар уйдаран үһуннук, дьоллоохтук олор диэн алгыспытын аныыбыт.

Эҕэрдэни кытта аймахтарыҥ, оҕолоруҥ, дьүөгэлэриҥ

ПОЛОЖЕНИЕ
улусного фестиваля модельеров «Золотая нить 2011» 2 апреля 2011 г.

1. Общие положения

1.1. Основные цели и задачи фестиваля:
— развитие и воспитание эстетического вкуса;
— пропаганда культуры одежды;
— выявление особо одаренных модельеров и содействие их творчеству;
— поддержка инициатив и объединения усилий, направленных на повышение качества;
— ориентация и содействие предприятиям по внедрению современных и передовых достижений.

1.2. Организаторами являются модельное агенство «ВитаИ» при поддержке управления культуры и духовного развития культуры Намского улуса.

1.3. Для подведения итогов конкурса создается жюри, в состав которого входят квалификационные специалисты по технологии и конструктированию одежды, известные модельеры, стилисты и представитель театра мод «Айыы Куо».

2. Порядок организации и условия конкурса

2.1. Участники конкурса должны представить коллекцию не менее 4-х моделей, кроме номинации «Платье года».

2.2. Модели могут быть мужские и женские.

2.3. Рекомендуемые размеры женских моделей 42, 44, рост 160, 176.

2.4. Модели (демонстраторы одежды) для показа коллекции предоставляются оргкомитетом. Стоимость одного выхода моделей 150 рублей.

2.5. Для участия заявки необходимо представить в оргкомитет конкурса до 25 марта.

2.6. Взнос за участие модельера оплачивают по 2000 (две тысячи) рублей за одну коллекцию.

2.7. Фестиваль проводится в один тур, оценивается по 10-бальной системе.

3. Подведение итогов.

3.1. Победители конкурса определяются решением жюри, исходя из количества набранных баллов.

3.2. По результатом подведения итогов конкурса: победитель будет представлять Намский улус в республиканском фестивале модельеров «Сахаҕа» 10 апреля 2011 г.

3.3. Участникам фестиваля выдаются сертификаты, призы по номинациям.

3.4. Информация о результатах конкурса публикуется в средствах массовой информации.

Обращаться по тел. 89142644487, 41-5-01
Оргкомитет

ВНИМАНИЮ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ ГАЗА!

Намский участок УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» напоминает, что утвержден ФЗ 261 от 26.11.09 г. обязывающий абонентов установить узлы учета газа до 2012 г. В связи с чем, необходимо подойти в кассу УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» по адресу: с. Намцы, ул. Ц. Аммосова, 7 для подачи заявления.

С 26 марта 2010 г. УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» объявляет акцию: установка узлов учета (счетчиков) для жителей частного сектора с отопительными котлами — по 10 рублей, в случае покупки счетчиков у нас, возможны варианты продажи счетчиков в рассрочку.

А также **убедительно просим оплатить задолженность за природный газ.** Плата за газ должня производиться ежемесячно не позднее 10 числа следующего за расчетным месяцем. За просрочку платежей согласно ст. 155 ЖК РФ начисляется пени. Абоненты, имеющие задолженность свыше 3-х месяцев направляются в суд для взыскания долга в судебном порядке. А так же при просрочке платежей за газ более чем на 3 (три) месяца Поставщик прекращает подачу газа потребителю без дополнительного предупреждения.

Всем, кто еще не перезаключил договора на поставку газа и на техобслуживание, просьба подойти в кассу.

Заявления и оплата принимается в кассе Намского участка УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» по адресу: с. Намцы, ул. Ц. Аммосова, 7, с 8.00 до 17.00, обед с 13.00 до 14.00. Также платежи принимают в почтовых отделениях, в кассе ОАО «Россельхозбанка».

Тел. для справок 41-4-93

БИЛЛЭРИИЛЭР-РЕКЛАМА

СУПЕРМАРКЕТ «ЭНСИЭЛИ»

приглашает на работу следующих сотрудников:

УПРАВЛЯЮЩИЙ МАГАЗИНА — опыт работы в продуктовых магазинах от 3 лет, образование высшее или среднее профессиональное, наличие организаторских способностей, уверенный пользователь ПК.

ПРОДАВЦЫ-КАССИРЫ — коммуникабельные, ответственные, эмоционально-устойчивые, с опытом работы от 1 года.

Дополнительная информация по телефонам: 8-924-369-72-75, 8-(4112)-21-52-85

«Эт-Ас» хааччахтаммыт эпиэтинэстээх тэрилтэ субай сүөһү уонна ыанньык ынах бостууктарыгар наадыйар, орто хамнаһа — 15 тыһ. солк. Кэпсэтии быһыытынан сайыҥҥы өттүгэр отун оттоон биэрэр, кыһыҥҥы бириэмэҕэ сүөһүтүн кыстатар.

Билсэр тел. 23-4-36, 89248719397

Продаю:

1. **Т-Суксид** 2004 г.в., двиг. 1 N 7, МКПП, 4 WD, без пробега по РС(Я) в идеальном состоянии.

2. **Т-Калдина** 95 г.в., двиг. 5Е, МКПП, передний привод, без пробега по РС(Я) в идеальном состоянии.

Тел. 89841047444

Кредитный потребительский кооператив **«Восток» выдает заем.**

Справки по тел. 41-4-68

Услуги грузовой иномарки по селу, городу. **Продаем** конский навоз, лед, балбах.

Тел. 89243661967

Считать недействительным утерянный паспорт серии 9801 N 356678, выданный 18 марта 2003 г. Намский ОВД на имя **Азарова Афанасия Афанасьевича**

Считать недействительными утерянные права, выданное ГАИ Намского района 2002 г. на имя **Матвеева Александра Николаевича**

УЛУУС ОЛОХТООХТОРО, БОЛҔОЙУН!

«Ыраас уу» 19 лиитэрэлээх баллоннарга уонна АТЫЫГА БААР:

* 19 лиитэрэлээх баллон иһиттэр;
* Илии помпалара (сифон);
* Бутыль таһарга табыгастаах ручкалар;
* Диспенсердар (ууну ититэр, тымнытар аппарат).

Диспенсердары арендаҕа биэрэбит. (Сыбаайбаларга, үбүлүөйдэргэ, корпоративтарга абыраллаах тэрил).

Биһиги аадырыспыт: Нам с., Чернышевскай уул. 6 N-рэ, «Секо» маҕаһыын утары, тел. 42-6-00, 89142274971. Дьиэҕэ тиэрдэн биэрэбит.

«ЫРААС УУНУ ИҺИЭҤ — ЧӨЛ ТУРУКТАНЫАҤ»

Администрация ООО «Айан-Транс» сообщает о расписании на рейсовые автобусы с 14 марта 2011 г. дополнительный рейс по машруту N 204 Намцы-Якутск в 16.00 ч., Якутск-Намцы 18.00 ч.

Расписание М-204

Намцы-Якутск
Понедельник — 7, 9, 12, 15, 16, 17 часов
Вторник — 7, 9, 12, 15, 16, 17 часов
Среда — 7, 9, 12, 15, 16, 17 часов
Четверг — 7, 9, 12, 15, 16, 17 часов
Пятница — 7, 9, 11, 12, 15, 16, 17 часов
Суббота — 7, 9, 11, 12, 15, 16, 17 часов
Воскресенье — 9, 12, 15, 16, 17 часов

Якутск-Намцы
Понедельник — 10, 12, 15, 17, 18, 19 часов
Вторник — 10, 12, 15, 17, 18, 19 часов
Среда — 10, 12, 15, 17, 18, 19 часов
Четверг — 10, 12, 15, 17, 18, 19 часов
Пятница — 10, 12, 15, 17, 18, 19 часов
Суббота — 10, 12, 15, 17, 18, 19 часов
Воскресенье — 12, 15, 17, 18, 19 часов

Кроме этого в воскресенье из Хатырыка (рейс 227) в Якутск с 14 часов дня.

Производится предварительная продажа билетов на любой день недели.

Расписание на внутриулусные рейсы

Намцы — Хатырык — Маймага — Намцы
Понедельник, вторник, среда, четверг, пятница:
Утром в 7 часов.
Днем в 13 часов
Вечером в 17 часов
Суббота, воскресенье:
Утром в 9 часов
Вечером 17 часов

Намцы — Едейцы — Намцы
Понедельник, вторник, среда, четверг, пятница:
Утром в 7 часов
Днем в 17 часов

Намцы — Гр. Берег — Намцы
Понедельник, вторник, среда, четверг, пятница, суббота:
Утром в 8 часов
Вечером в 16 часов

Администрация ООО «Айан-Транс»

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ КВОТЫ НА ВЫДАЧУ ИНОСТРАННЫМ ГРАЖДАНАМ И ЛИЦАМ БЕЗ ГРАЖДАНСТВА РАЗРЕШЕНИЙ НА ВРЕМЕННОЕ ПРОЖИВАНИЕ В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ на 2011 г.

На основании распоряжения правительства Российской Федерации от 30 ноября 2010 г. N 2123-р «О распределении по субъектам Российской Федерации квоты на выдачу иностранным гражданам и лицам без гражданства разрешений на временное проживание в Российской Федерации на 2011 год» установлена квота на выдачу иностранным гражданам и лицам без гражданства 129486 разрешений на временное проживание в Российской Федерации, на Республику Саха (Якутия) установлена квота в количестве 1600 разрешений.

23 марта — день прав человека в Республике Саха (Якутия)

В целях обеспечения населения правовой информацией общественная приемная министерства юстиции, управления судебных приставов и МО «Ленский наслег» организуют акцию «День открытых дверей». В рамках акции в Намской районной библиотеке 24 марта в 15 ч. проводится бесплатная юридическая консультация для населения.

В этот день на ваши вопросы ответят специалисты пенсионного, социального обеспечения, управление государственного кадастра, органа опеки и попечительства, отдела материнства и детства, отдела по субсидиям ЖКХ, а также представители прокуратуры, УОВД, Роспотребнадзора, КДН и уполномоченный по правам человека в Намском улусе.

Приглашаем всех принять активное участие.

Биргэ үлэлиир коллегабытыгар Скрябина Полина Ивановнаҕа кэргэнэ
СКРЯБИН
Павел Павлович
соһуччу олохтон туораабытынан кини оҕолоругар тапталлаах аҕалара, дьиэ кэргэттэригэр, чугас дьонноругар дириҥ күтүрҕаммытын тиэрдэбит, хомолтоҕутун тэҥнэ үллэстэбит.
Нам улууһун ветеринарнай управление, лаборатория коллектива

Нам улууһун Партизан нэһилиэгин олохтоохор, улуус ветстанциятын лабораториятын үлэһитигэр, орто оскуола попечителигэр Скрябина Полина Ивановнаҕа тапталлаах аҕалара, эһээлэрэ
СКРЯБИН
Павел Павлович
эмискэ ыалдьан күн сириттэн барбытынан оҕолоругар, сиэнигэр, чугас дьонугар дириҥ күтүрҕаммытын тиэрдэбит.
Партизан орто оскуолатын коллектива

Партизан 8 кылаастаах оскуолатыгар биргэ үөрэммит табаарыспыт
СКРЯБИН
Павел Павлович
соһуччу орто дойдуттан барбытынан кэргэнигэр Полина Ивановнаҕа, оҕолоругар, сиэнигэр дириҥ күтүрҕаммытын тиэрдэбит
Биргэ үөрэммит доҕотторо

Биргэ үөрэнэр доҕорбутугар, Партизан орто оскуолатын 9-с кылааһын үөрэнээччитигэр Скрябин Павелга, ийэтигэр Полина Ивановнаҕа, эдьиийдэригэр, убайыгар кинилэр тапталлаах аҕалара, эһээлэрэ
СКРЯБИН
Павел Павлович
эмискэ ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириҥ күтүрҕаммытын тиэрдэбит.
Партизан орто оскуолатын 9-с кылааһын үөрэнээччилэрэ, кылаас салайааччыта, төрөппүттэр

Күндү дьоммутугар Скрябиннарга, Протопоповтарга, Свинобоевтарга эһээлэрэ, аҕалара, убайдара, быраата
СКРЯБИН
Павел Павлович
ыарахан ыарыһыттан олохтон барбытынан дириҥ күтүрҕаммытын тиэрдэбит
Стручковтар, Гоголевтар

«Партизан нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, общественноһа нэһилиэк олохтоохор
СКРЯБИН
Павел Павлович
соһумардык өлбүтүнэн кэргэнигэр, нэһилиэк сэбиэтин депутатыгар Скрябина Полина Ивановнаҕа, оҕолоругар, сиэнигэр дириҥ күтүрҕаммытын тиэрдэбит.
«Партизан нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, общественноһа

«Ленскэй нэһилиэк» МТ дьаһалтата, нэһилиэк депутаттарын сэбиэтэ биргэ үлэлиир коллегабытыгар Дураева Мария Ивановнаҕа уонна чугас аймахтарыгар кэргэнэ, аҕалара, күтүөтэ
СКРЯБИН
Павел Павлович
соһумардык күн сириттэн барбытынан дириҥ күтүрҕаммытын тиэрдэбит, аһыыгытын тэҥнэ үллэстэбит.

Намнаагы ветуправление БИЛ отделын сэбиэдиссэйигэр, түөлбэбит олохтоохор Скрябина Полина Ивановнаҕа, оҕолоругар Айтаҕа, Аняҕа, Алешаҕа, Павликка, кийиитигэр Ларисаҕа, сиэнигэр, быраатыгар Протопопов Ефрем Ефремович дьиэ кэргэнигэр таптыыр кэргэнэ, аҕалара, эһээлэрэ, убайдара
СКРЯБИН
Павел Павлович
эмискэ ыалдьан өлбүтүнэн «Чараҥ» түөлбэ олохтоохторун аттарыттан дириҥ күтүрҕаммытын тиэрдэбит.
«Чараҥ» түөлбэ олохтоохоро

Выражаем глубокое соболезнование родным и близким в связи со скоропостижной кончиной нашего друга, ветерана труда и транспортника
БУРЦЕВА
Михаила Романовича.
Скорбим, помним.
ЗАО «СХТ» Гаврильев И. И., Поляков А.Г., Неволин И.А., Федоров В.С.

Биргэ үөрэммит табаарыспытыгар Бурцев Евгений Михайловичка, кини кэргэнигэр Лена Николаевнаҕа, ийэтигэр, балтыларыгар, аймахтарыгар
БУРЦЕВ
Михаил Романович
олохтон туораабытыгар дириҥ күтүрҕаммытын тиэрдэбит.
Намтан Барашковтар, Дьяконовтар

«Нам улууһа» МТ профсоюһун аатыттан биргэ үлэлиир коллегабытыгар Бурцева Елена Николаевнаҕа, кини кэргэнигэр Бурцев Евгений Михайловичка тапталлаах аҕалара, эһээлэрэ
БУРЦЕВ
Михаил Романович
күн сириттэн соһумардык туораабытынан дириҥ күтүрҕаммытын тиэрдэбит.

«Нам улууһа» МТ ИМЦ сүрүннүүр специалиһыгар Бурцева Лена Николаевнаҕа, кэргэнигэр Евгений Михайловичка таптыыр аҕалара, эһээлэрэ
БУРЦЕВ
Михаил Романович
ыарахан ыарыһыттан соһуччу күн сириттэн барбытынан дириҥ күтүрҕаммытын тиэрдэбит.
Администрация, профком

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496**;;
бухгалтерия — **41141**;
факс — **41141**;
редакционнай- издательскай ситим —**41332**

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Э сиэли» хаһыат редакцията» государственнай учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №19-0428.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйы . Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.**

***"ЭҤСИЭЛИ"* - Нам улууһун хаһыата.**
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Э сиэли» хаһыат
РИС талылынна, таһылынна
уонна бэчээттиир сыаҕар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. N4
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лиис

Көҥүл сыананан атыыланар

Индексэ — 54889. Тираһа — 2307
Бэчээккэ илии баттаныытын графига — 12:00 ч. 23.03.2011 с.
Бэчээккэ илии баттанна —11:20 ч. 22.03.2011 с.